

Eustachy Wiśniowski

1906-1995

Absolwent Wydziału Nawigacyjnego z 1928 r., uczestnik konwojów, kapitan żeglugi wielkiej.

Urodził się 30 marca 1906 r. w Turczynie k. Założeń (ówczesne województwo tarnopolskie), jako syn Tomasza – leśniczego i nauczycielki Zofii von Tannehoeft-Nunberg. Szkołę podstawową i gimnazjum o profilu humanistycznym ukończył we Lwowie w 1924 r., po czym wstąpił na Wydział Drogowy Politechniki Lwowskiej.

Po roku porzucił te studia i zdał egzaminy na Wydział Nawigacyjny Szkoły Morskiej w Tczewie. Podczas nauki odbył kilka rejsów ćwiczebnych na żaglowcu „Lwów” z komendantami kpt. ż.w. Mamertem Stankiewiczem i kpt. ż.w. Konstantym Maciejewiczem. Po ukończeniu Szkoły Morskiej przeszedł obowiązkową służbę w Marynarce Wojennej, pływając na ORP „Podhalanin” jako mat podchorąży i na ORP „Krakowiak” w stopniu bosmana.

W 1930 r. był asystentem pokładowym na statku towarowo-pasażerskim s/s „Krakus” francuskiego towarzystwa Chargeurs Réunis. Po rejsie do Ameryki Południowej wrócił do kraju i pływał na statkach Żeglugi Polskiej oraz Gdynia – Ameryka Linie Żeglugowe. W 1932 r. otrzymał dyplom porucznika żeglugi wielkiej¹. W latach 1937-1938 pracował w kapitanacie portu w Gdyni jako oficer portu.

Gdy wybuchła wojna, był I oficerem na m/s „Lechistan”. Kapitan Zenon Słomkowski po otwarciu szyfrowanej depezy zawinął do Gibraltaru i czekał na dalsze instrukcje.

Eustachy Wiśniowski był I oficerem na s/s „Chorzów”, gdy 17 czerwca w Bordeaux pod burtę statku podszedł cywil. Ponieważ kapitana nie było, zwrócił się do I oficera. Był to prof. Karol Estreicher, który przybył „aby z upoważnienia Rządu Rzeczypospolitej Polskiej we Francji zarekwirować statek do ewakuacji Polaków z Bordeaux do Anglii. Pełnomocnictwo podpisał też doktor Rosiński, pełniący we Francji funkcję inspektora załogowego Polish Steamship Agency Limited. Eustachy Wiśniowski, widząc te do-

kumenty już nie wątpił, że sprawa wygląda poważnie.

Estreichera interesowało: kiedy statek skończy wyładunek i czy posiada jakieś suche i bezpieczne pomieszczenie do ulokowania niewielkiej partii niezwykle cennego ładunku. Nadmienił ogólnie o «misji specjalnej» i nawet «misji historycznej», ale bliższych szczegółów wówczas nie ujawnił. Szczerze się dziwiłem, że do specjalnych zadań rząd wyznaczył tak mały i nędzny statek².

Do Falmouth statek przybył bezpiecznie 21 czerwca 1940 r. „Łącznie z pasażerami (193 wojskowych i cywilnych) przywieziono również Skarbiec Wawelski, film wojskowy polski, 4 samochody, 3 motocykle, 2 rowery oraz rozmaite tajne dokumenty”³.

W czerwcu 1941 r. Eustachy Wiśniowski objął swój pierwszy statek i do października 1943 r., z przerwami urlopowymi, był kapitanem „Chorzowa” (dyplom z datą 3 listopada 1939 r., wydany 22 października 1940 r.), wożąc węgiel, żywność i sprzęt wojskowy, często w konwojach, ale i w samotnych rejsach.

Następnie, do połowy kwietnia 1944 r., dowodził s/s „Lech”, chodząc w konwojach m.in. do Gibraltaru.



1 „Dzień Pomorski” 9.10.1932, nr 233.

2 Jan Kazimierz Sawicki, *Zdrada alianckiej bandery*, Gdynia 1991, s. 26.

3 Ibidem, s. 44

Na m/s „Oksywie” (odzyskanym po blisko trzech latach francuskiej niewoli) skończył wojenną epopeję, ale jeszcze przez kilka miesięcy pływał wzdłuż wybrzeży Afryki, między Lagos, Tokardi, Bathurst, Freetown, Akrą, Port Bonet.

W maju 1946 r. „Oksywiem”, załadowanym w Liverpoolu darami UNRRA, wrócił do Polski.

Kpt. Eustachy Wiśniowski pływał na statkach GAL-u – zlikwidowanym w 1951 r. (w to

miejsce utworzono Polskie Linie Oceaniczne) oraz Chińsko-Polskiego Towarzystwa Maklerów Okrętowych.

W latach 1960-1962, po raz pierwszy w swej powojennej karierze morskiej, pracował na lądzie – został kierownikiem nadzoru budowy statków w jugosłowiańskiej (obecnie chorwackiej) stoczni w Splicie. Na morze wrócił w 1963 r. Przez wiele lat był ławnikiem Izby Morskiej.

Zmarł 1 października 1995 r. w Gdyni.



W Tczewie,
czerwiec 1976.
Od lewej:
W. Milewski,
S. Leśniewski,
S. Ciundziewicki,
M. Hłasko,
U. Krzyżanowski,
E. Wiśniowski.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, wyd. II, Gdynia 2000; Jan Kazimierz Sawicki, *Zdrada alianckiej bandery*, Gdynia 1991; Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 2, Gdańsk 1997; Ewa Patok, *Kapitan Eustachy Wiśniowski*, Gdynia 1978, maszynopis w zbiorach Sali Tradycji UMG; Wadim Konstanty Taniewski-Elliott, *Spis personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945*, Gdańsk 1981; „Dzień Pomorski” 9.10.1932, nr 233.

1 „Dzień Pomorski” 9.10.1932, nr 233.

2 Jan Kazimierz Sawicki, *Zdrada alianckiej bandery*, Gdynia 1991, s. 26.

3 Ibidem, s. 44